

REFERAT Klima & Miljøudvalget 2022-2025 d. 10-03-2023

Mødedato Fredag d. 10. marts 2023 kl. 08:30

Mødested Mødelokale Havet

Mødedeltagere Jørgen Ahlquist, Alex Sørensen, Anders Rohr Jørgensen, Kurt Bjerrum, Dino Selimovic, Jørn Boesen Andersen, Karin Schwartz

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Forslag om fredning af Marbæk.....	4
Boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) ved Lustrup.....	8
Information, forespørgsler og orientering.....	11
Godkendelse af underskriftsblad.....	12

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Beslutning Klima & Miljøudvalget den 10-03-2023

Godkendt.

Punkt 2: Forslag om fredning af Marbæk

20/12806

Resumé

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har december 2022 rejst fredningssag for området omkring Marbæk. Der skal tages stilling til, hvorvidt Esbjerg Kommune skal samarbejde om fredningssagen.

Sagsfremstilling

Forslaget til fredningssag (vedlagt) er gennemgået for Byrådet ved temamøde afholdt mandag d. 20. februar, 2023.

DN begrundet fredningsforslaget i §1 i forslaget med ønsker om at

- Fredningsforslaget er et ”forandringsforslag”, kombineret med bevaring for fremtiden.
- Fredningsforslaget består af rammer og mål, som vil skulle udmøntes mere præcist i de plejeplaner som Esbjerg kommune i givet fald efterfølgende skal udarbejde.

Gennemføres fredningen som foreslået vil det bl.a. medføre at:

- de kommunale plantager skal konverteres til urørt hjemmehørende skov, i takt med at plantage fældes, (Et område på 50,7 ha er undtaget).
- bortforpagtede arealer til græsning skal allerede i dag i driften tilpasses naturbeskyttelse, og i fredningsforslaget indgår bestemmelser om ekstensiv afgræsning m.v.
- udarbejdelse af plejeplaner for konvertering og pleje, som eksterne skal have mulighed for at udtale sig om. På de kommunale arealer er det kommunen der bestemmer indenfor evt. fredningsformål. For de private arealer, kan ejer påklage plejeplanen til fredningsnævnet, som kan træffe beslutninger for de private arealer.
- indenfor allerede fredede områder vil rekreative tiltag (lejrplads, bålplads, udsigtstårn m.v.) så kunne gennemføres med fredningsnævnets godkendelse.
- samt en række andre ændringer i rammerne for området.

Størstedelen af området er kommunalt ejet (870 ud af 964 ha). Forvaltningen kan ikke vurdere evt. konsekvenser for private lodsejere, som også høres direkte af Fredningsnævnet i processen.

Forvaltningen har tidligere i notat til Byrådet givet eksempler på de økonomiske konsekvenser, som fredningsforslaget kan have for Esbjerg Kommune i foreliggende form.

Forsvaret lejer et areal i området af Esbjerg Kommune til øvelsesbrug, og har rejst ændringsforslag til fredningsforslaget.

DN har i fredningsforslaget bl.a. henvist til Esbjerg kommunes Marbæk plan. Marbæk planen blev vedtaget af Esbjerg Kommune, Byrådet, d. 20. marts 2017, og er vedlagt. Med Marbæk planen vedtog Esbjerg Kommune mål for områdets udvikling af natur, rekreative aktiviteter, stier m.v.

I Marbæk planen indgår bl.a.:

”Der udarbejdes en langsigtet driftsplan for de kommunalt ejede skovarealer i Marbæk. I driftsplanen indarbejdes principperne for naturnær skovdrift, med henblik på at skabe en mere varieret og stabil træsammensætning med stort indslag af løvtræer til gavn for biodiversiteten i området. Der udpeges særlige områder, hvor skoven drives ekstensivt.

For at skabe sammenhæng med naturområderne uden for Marbæk etableres spredningskorridorer, så dyr og planter kan veksle med bestande og forekomster uden for området. Der skabes landskabelig sammenhæng mellem Marbæk og landsskabskilen nord for Hjerting og Hjerting Plantage.”

” De kommunalt ejede konventionelt drevne landbrugsarealer i Marbæk omlægges til ekstensivt afgræssede arealer. Arealerne nord for Nordre Skelvej omlægges til overdrevsareal. For at udvikle naturpotentialitet fjernes næringsstofferne ved slet. Efterfølgende drives arealerne ved slet eller afgræsning uden brug af gødning.”

Ved Byrådets temamøde d. 20. februar blev der bl.a. rejst spørgsmål om CO2 konsekvenser, krav og konsekvens af ekstensiv græsning, gevinst/omkostning (biodiversitet/plantage), konsekvens for forpagtning. Forvaltningen har i vedlagte notat søgt at supplere dagsordenspunktet. Det er dog svært at opstille præcise svar om bl.a. CO2.

Esbjerg Kommune har fået forlænget høringsfristen til ultimo marts. DN har 22 februar henvendt sig til Esbjerg Kommune. DN beklager at DN ikke afventede Esbjerg kommunes behandling af det oprindelige forslag, og åbner for en ny drøftelse af hvad der skal til for at Esbjerg Kommune kan se sig selv i fredningen.

Vision 2025

En fredning, der øger naturværdierne i Marbæk området, kan alt andet lige understøtte indsatsen for at skabe rammer for ny biodiversitet og fremtidssikre beskyttelse og offentlighedens adgang til området.

Lovgrundlag, planer mv.

Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om lov om naturbeskyttelse.

Økonomi

Ved gennemførelse af en fredningssag skal kommunen – uanset om kommunen er medrejser af fredningen – afholde 25 % af udgifterne til erstatning. Der udbetales ikke erstatning til offentligt ejet jord, der indgår i en fredning. Som det er fremgået af temamødet i Byrådet, kan forvaltningen alene ved eksempler vise mulige økonomiske konsekvenser af fredningen, da det mere præcise indhold senere skal fastlægges i plejeplaner m.v. Dog vil der alt andet lige som minimum skulle erhverves jord til alternativ pyntegrøntproduktion, udarbejdes en plejeplan, og der må forventes minimum nettodriftsudgifter i størrelsen 200-400.000 kr /årligt.

Kompetencer

Klima & Miljøudvalget > Økonomiudvalget > Byrådet

Planmæssige konsekvenser

Forholdet til Marbæk planen – Formålet med Marbæk planen er at sikre Marbæk områdets unikke skov- og naturområder, som en helt særlig ramme for et godt friluftsliv. I Marbæk planen lægges der vægt på beskyttelse af den værdifulde natur i

området, samtidig med at den rekreative anvendelse styrkes. Der arbejdes bl.a. med en zonerings af områderne i Marbæk så de mest følsomme områder kun benyttes ekstensivt mens de robuste områder kan benyttes mere intensivt.

Det skal -uanset fredning- afklares hvorvidt Forsvarets nu fremsendte behov for støjbeskyttelseslinjer kan have planmæssige konsekvenser på sigt.

Høring

Fredningsforslaget er formelt i høring med forlænget frist til ultimo marts 2023.

Vurdering herunder alternativer

Teknik & Miljø vurderer, at gennemføres fredningen ikke, vil området kunne fortsætte den nuværende drift, dog med de omstillinger til ekstensiv græsning som allerede i dag er nødvendige i naturbeskyttede områder, og vedtaget i Marbæk planen.

Gennemføres fredningen i foreliggende form, vil det være de kommende plejeplaner indenfor fredningen der fastlægger de mere præcise konsekvenser. Dog må det forventes at der etableres gunstige forhold for mere biodiversitet, på bekostning af den nuværende plantagedrift.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at det indstilles til Byrådet, at Esbjerg Kommune:

- Opfordrer Fredningsnævnet til at afklare Forsvarets forbehold med Forsvaret.
- Opfordrer Fredningsnævnet til at inddrage og vurdere de klimamæssige konsekvenser af fredningsforslaget.
- Opfordrer Fredningsnævnet til at afgrødebegrænsningen for de private lodsejere udtages af forslaget.

Samt at det besluttet hvorvidt:

- 1) Esbjerg Kommune ønsker at modsætte sig fredningsforslaget, eller
- 2) Esbjerg Kommune skal gå ind i en forhandling af forslaget med henblik på at skabe en anden balance mellem forandring/bevaring. Herunder især:
  - a) Tage afsæt i den allerede vedtagne Marbæk Plan, hvorefter der arbejdes hen mod naturnær skovdrift og en prioritering af at skabe korridorer mellem naturområder for at understøtte biodiversitet.
  - b) Derudover kan det overvejes at udvide med evt. potentialer for biodiversitet, som ikke har væsentlige driftsmæssige konsekvenser for plantagen. Eller:
- 3) Esbjerg Kommune skal understøtte foreliggende fredningsforslag og indgå som medstifter.

Beslutning Klima & Miljøudvalget den 10-03-2023

Godkendt, idet Esbjerg Kommune skal gå ind i en forhandling af forslaget med henblik på at skabe en anden balance mellem forandring/bevaring. balance mellem forandring/bevaring.

Herunder især:

a)

Tage afsæt i den allerede vedtagne Marbæk Plan, hvorefter der arbejdes hen mod naturnær skovdrift og en prioritering af at skabe korridorer mellem naturområder for at understøtte biodiversitet.

b)

Derudover kan det overvejes at udvide med evt. potentialer for biodiversitet, som ikke har væsentlige driftsmæssige konsekvenser for plantagen.

Bilag

Marbækplanen - Plan for Marbækområde

fredningskort.pdf

kortbilag_3.pdf

kortbilag_2.pdf

fredningsforslag.pdf

forsvaret - Ind høringssvar forsvarsministeriet

Mail fra DN af 22 februar 2023

Notat - Opfølgning på temamøde i Byrådet d. 20. februar 2023 om fredning af Marbækområdet

Fredning - marbæk udkast høringssvar pdf

Punkt 3: Boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) ved Lustrup

20/20528

Resumé

Byrådet anmodes om at træffe beslutning om ekspropriationsvilje for at beskytte grundvandet indenfor nærområdet til 1 drikkevandsboring ved Lustrup syd for Ribe. Boringen tilhører DIN Forsyning.

DIN Forsyning har forhandlet med en lodsejer om aftalens indhold og erstatningen herfor. Aftalerne omfatter i alt ca. 0,91 hektar, hvor der ikke længere må bruges sprøjtemidler. Ved at træffe beslutning om ekspropriationsvilje, gives der optimal mulighed for skattefritagelse for erstatningen til lodsejerne. Til gengæld bliver lodsejeren bundet af aftalen.

Teknik & Miljø vurderer, at der er behov for disse tiltag for at beskytte grundvandet bedst muligt mod sprøjtemidler.

BNBO for de sydligste af DIN Forsynings borerer ved Lustrup syd for Ribe.

Areal med ny aftale som beskrevet er rødt.

Arealer med tidligere indgåede aftaler er gule. Violet areal er ejet af DIN Forsyning og er også pesticidfri.

Sagsfremstilling

I 2019 vedtog Folketinget en tillægsaftale til Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021 med det formål at få stoppet erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO. Aftalen fastlægger, at kommunerne og vandforsyningerne skal forsøge at indgå frivillige aftaler om sprøjtefrie BNBO inden udgangen af 2022. Miljøstyrelsen skal herefter evaluere antal og omfang af aftalerne, og forelægge dette for forligsparterne. Dette har endnu ikke resulteret i yderligere tiltag, og der er ikke noget i vejen for fortsat at indgå frivillige aftaler.

Byrådet har d. 7. juni 2021, 20. december 2021, 2. maj 2022, 10. oktober 2022, 21. november 2022 og 6. februar 2023 behandlet lignende sager vedr. Roager, Høm, Egebæk-Hviding, St. Darum, Øster Åbølling og Hjerting Vandværkers borer, samt DIN Forsynings kildeplads ved Lustrup og Aike. Denne sag vedrører andre dele af BNBO for DIN Forsynings kildeplads ved Lustrup. Det er muligt, at der stadig kommer flere lignende sager.

Byrådet har d. 16. november 2020 godkendt, at for BNBO, hvor der kan forhandles et frivilligt aftaleudkast, vil Byrådet få forelagt sagen med henblik på at træffe en konkret beslutning om ekspropriationsvilje. Efter miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen, mod fuldstændig erstatning, give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige anlæg til indvinding af grundvand. Erstatningen skal i så fald betales af vandværket. En kommunal beslutning om vilje til ekspropriation er nødvendig for at sikre lodsejerens mulighed for skattefritagelse for erstatningen. Kommunen kan dog ikke garantere en aftales mulige skattemæssige konsekvenser over for ejeren, da dette spørgsmål suverænt afgøres af skattemyndighederne.

DIN Forsyning har nu den sidste lodsejeraftale for boring med DGU nr. 140.1194 klar.

Lustrup Kildeplads

Årlig drikkevandsmængde	Cirka 250.000 m ³
Forbrugere	Leverer til Ribe By og omegn, med i alt 6 borer i Lustrup
Borer	DGU nr. 140.1194
BNBO - aftaleareal	0,91 hektar
	Del af matr. 18i, Lustrup, Ribe Jorder.
Berørte matrikler	Hele BNBO for DGU nr.140.1194 er hermed beskyttet mod brug af pesticider.
Bemærkninger	Der er truffet frivillig aftale om, at der ikke må spredes pesticider, spildevandsslam m.m. Der er enighed om erstatningsprisen.

Teknik & Miljø har vurderet, at der er behov for ovenstående indsats.

Vision 2025

Esbjerg Kommunes Vision 2025 har bl.a. formålet at skabe livskvalitet & sundhed, tiltrække flere borgere og skabe bedre forhold for iværksættere.

BNBO aftalerne vil fremme adgangen til rent og rigeligt drikkevand. Drikkevand er en nødvendig forudsætning for øget bosætning og livskvalitet samt nødvendigt for at kunne etablere erhvervsvirksomheder.

Lovgrundlag, planer mv.

Lov om vandforsyning, Lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022

Lov om miljøbeskyttelse, Lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023

Lov om offentlige veje, Lovbekendtgørelse nr. 1520 af 27. december 2014, med senere ændringer

Økonomi

Indgåelse af aftalerne har ingen omkostninger for Esbjerg Kommune.

Kompetencer

Klima & Miljøudvalget > Økonomiudvalget > Byrådet

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at det indstilles til Byrådet, at det tilkendes gives, at hvis ikke der indgås frivillig aftale mellem vandforsyningen og lodsejen inden 1. juni 2023, agter Esbjerg Kommune at meddele påbud om pesticidfri drift, og at ekspropriere nedenstående areal del af matr. 18i, Lustrup, Ribe Jorder (se kortbilag 1). 0,91 hektar ved boring med DGU nr. 140.1194, tilhørende DIN Forsyning.

Beslutning Klima & Miljøudvalget den 10-03-2023

Godkendt.

Bilag

Tinglysningsrids matr 18i Lustrup.pdf

Punkt 4: Information, forespørgsler og orientering

22/30124

Information/forespørgsler

- Hovedengen, Ribe
- Rådgivende udvalg for Vadehavet
- Testvindmøller
- Borgermøde vedr. VE-retningslinjer

Generel orientering

Intet.

Afgørelse truffet af forvaltningen eller efter bemyndigelse

Sags nr. 22/30770

Esbjerg Kommune, Teknik & Miljø, har givet tilladelse til videregående vandbehandling til Fanø Vand A/S, efter vandforsyningslovens §21.

Drikkevandet filtreres i et ionbytter/resin-anlæg for at bringe indholdet af PFAS-stoffer ned under kvalitetskravet på 2 nanogram/liter. Tilladelsen er givet for 5 år.

Drikkevandet på Fanø er siden medio oktober 2022 blevet behandlet med kulfilter, for at nedbringe indholdet af PFAS-stoffer mest muligt, indtil en mere holdbar løsning med ionbytter/resin kunne fremskaffes. Kulfiltret har mod forventning kunne holde niveauet under grænseværdien på 2 nanogram/liter, men det er et spørgsmål om tid før det ikke virker godt nok længere.

Det nye anlæg forventes at kunne fungere fra medio marts. Teknik & Miljø har ikke kendskab til andre anlæg i Danmark. Andre vandværker med PFAS løser indtil videre problemet ved at lukke borer og/eller få vand fra andre vandværker.

I vandværkerne i Esbjerg Kommune er der ikke fundet PFAS-stoffer over kvalitetskravet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at Klima & Miljøudvalget orienteres.

Beslutning Klima & Miljøudvalget den 10-03-2023

Orientering givet.

Punkt 5: Godkendelse af underskriftsblad